

**Zarządzenie Dyrektora Szkoły Podstawowej nr 1
im. Kornela Makuszyńskiego w Jaworze
nr 5/2023 z dnia 11.05.2023 r.**

**w sprawie ustalenia procedury reagowania na zjawisko cyberprzemocy
w Szkole Podstawowej nr 1 im. Kornela Makuszyńskiego w Jaworze**

Na podstawie:

1. Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 59 z późn. zmianami),
2. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 1982 r. Nr 35 poz. 228 z p. zm. - tekst jednolity Dz. z 2002 r. Nr 11 poz. 109 z późn. zm.),
3. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003r. Nr 6, poz. 69, zm. Dz. U. z 2009r. Nr 139, poz. 1130).
4. Statutu Szkoły Podstawowej nr 1 im. Kornela Makuszyńskiego w Jaworze

zarządza się, co następuje:

§ 1

Wprowadza się wewnętrzną procedurę reagowania na zjawisko cyberprzemocy w Szkole Podstawowej nr 1 im. Kornela Makuszyńskiego w Jaworze stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Tracą moc wcześniejsze zarządzenia dotyczące powyższej tematyki.

§ 3

Do przestrzegania procedury o której mowa w § 1 zobowiązuję wszystkich nauczycieli Szkoły Podstawowej nr 1 im. Kornela Makuszyńskiego w Jaworze.

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 11 maja 2023 roku.

DYREKTOR
Szkoły Podstawowej nr 1 w Jaworze
im. Kornela Makuszyńskiego
mgr Tadeusz Kopeć

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SZKOLE W PRZYPADKU UJAWNIECIA CYBERPRZEMOCY

1. Wstęp

Procedura postępowania w przypadku cyberprzemocy powstała dla potrzeb Szkoły Podstawowej nr 1 w Jaworze.

W opracowaniu procedury reagowania w szkole na ujawnienie cyberprzemocy posłużyła broszura pt. „Jak reagować na cyberprzemoc? Poradnik dla szkół, przygotowana przez Centrum Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej i Fundację Dzieci Niczyje.

Z opracowaniem zapoznani zostaną nauczyciele, uczniowie oraz ich rodzice (opiekunowie). Procedury postępowania w przypadku cyberprzemocy mają na celu zwiększenie bezpieczeństwa w szkole oraz ułatwienie i ujednolicenie sposobów reagowania.

Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa w szkole jest jednym z najważniejszych zadań szkoły. Ujawnienie zjawiska cyberprzemocy wymaga podjęcia w szkole konkretnych działań interwencyjnych.

2. Aby interwencja była skuteczna, warto zadbać o następujące sprawy:

Wprowadzić działania profilaktyczne uświadamiające całej społeczności szkolnej (uczniom, nauczycielom, rodzicom oraz innym pracownikom szkoły) zasady korzystania i zagrożenia płynące z użytkowania różnorodnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

- 1) Opracować procedurę reagowania w szkole na zjawisko cyberprzemocy.
- 2) Podejmować działania w wypadku każdorazowego ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy.

3. Procedury reagowania na cyberprzemoc w szkole muszą dotyczyć zachowań i działań wobec:

- ofiary,
- sprawcy,
- świadka,

4. Ustalenie okoliczności zdarzenia

Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane.

- 1) Jeżeli wiedzę o zajściu posiada osoba nie będąca wychowawcą, powinna przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
- 2) Pedagog szkolny i dyrektor szkoły wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.
- 3) Do zadań szkoły należy ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków, przeprowadzenie rozmów z ofiarą, świadkami i sprawcami incydentu.
- 4) W zabezpieczeniu dowodów i ustalaniu sprawcy bierze udział nauczyciel informatyki lub inna osoba posiadająca odpowiednie umiejętności.

5. Zabezpieczenie dowodów

Wszystkie dowody powinny być zarejestrowane, zapisane. Trzeba zanotować, kiedy je otrzymano, ich treść, adres mail, numer telefonu, adres strony internetowej, na której pojawiły się szkodliwe treści.

6. Sposoby rejestrowania dowodów cyberprzemocy:

Telefon komórkowy (nie wolno kasować wiadomości, trzeba zapisywać zarówno te tekstowe jak też zdjęcia, nagrania z dyktafonu czy filmy).

Komunikatory (w niektórych serwisach jest możliwość zapisywania rozmów w tzw. archiwach. Jeżeli nie ma takiej możliwości, można rozmowę skopiować do edytora tekstowego i wydrukować).

Strony www (można zapisać widok strony przez naciśnięcie klawisza CTRL i Print Screen, a następnie wykonać operację Wklej w dokumencie Word lub Paint).

E-mail (trzeba zapisać wiadomość i to nie tylko treść, ale całą wiadomość, ponieważ może to pomóc w ustaleniu pochodzenia wiadomości).

7. Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

W przypadku, gdy sprawcą cyberprzemocy jest uczeń szkoły, pedagog szkolny powinien podjąć następujące działania:

- 1) Przeprowadzić rozmowę z uczniem - sprawcą na temat jego zachowania .
- celem rozmowy powinno być ustalenie okoliczności zdarzenia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i próbowanie rozwiązania sytuacji konfliktowej,
 - sprawca powinien dostać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy,
 - należy z uczniem omówić skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach, jakie zostaną wobec niego zastosowane,
 - sprawca powinien zostać zobowiązany do usunięcia szkodliwych materiałów z sieci,
 - ważne jest znalezienie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy,
 - jeżeli jest kilku sprawców, rozmawiać z każdym osobno,
 - nie należy konfrontować sprawcy z ofiarą.

2) Powiadomić rodziców sprawcy i omówić z nimi zachowanie dziecka :

- rodzice sprawcy powinni być powiadomieni o zdarzeniu, zapoznani z dowodami i decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec ich dziecka,
- w miarę możliwości należy starać się pozyskać rodziców do współpracy i ustalić jej zasady,
- warto opracować projekt kontraktu dla dziecka określający zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawicieli szkoły oraz konsekwencje nieprzestrzegania wymagań i terminów realizacji zadań zawartych w umowie.

3) Objęcie sprawcy pomocą psychologiczno - pedagogiczną.

- praca z uczniem powinna zmierzać w kierunku pomocy uczniowi w zrozumieniu zachowania, w zmianie postępowania i postawy ucznia, w tym sposobu korzystania z nowych technologii,
- pomoc ta może być udzielona przez pedagoga,
- w szczególnym przypadku może być konieczne skierowanie na dalsze badania specjalistyczne i terapię.

W przypadku gdy sprawca jest nieznany:

- bezzwłocznie należy przerwać akt cyberprzemocy (po zabezpieczeniu dowodów należy zawiadomić administratora celem usunięcia materiału),
- powiadomić policję i poinformować o tym fakcie rodziców poszkodowanego.

8. Środki dyscyplinarne wobec sprawcy

1) Powinno się stosować standardowe procedury stosowane wobec sprawców każdej przemocy, ale warto rozszerzyć je o czasowy zakaz korzystania z komputera czy telefonu i to zarówno w szkole jak i w domu.

2) Celem sankcji powinno być zatrzymanie przemocy, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, wzbudzenie w sprawcy refleksji na temat swojego zachowania, pokazanie całej społeczności szkolnej, że cyberprzemoc nie będzie tolerowana.

3) Podejmując decyzję o karze należy brać pod uwagę:

- rozmiar i rangę szkody,
- czas trwania prześladowania,
- świadomość popełnionego czynu,
- motywację sprawcy,
- rodzaj rozpowszechnionego materiału.

9. Działania wobec ofiary cyberprzemocy

1) Wsparcie psychiczne (ofiara każdego rodzaju przemocy potrzebuje zawsze pomocy i wsparcia osoby dorosłej).

Podczas rozmowy z uczniem, który jest ofiarą cyberprzemocy, należy zapewnić go o tym, że postąpił właściwie zgłaszając wydarzenie. Powinno mu się powiedzieć, że rozumie się, w jak trudnej jest sytuacji i zapewnić go, że nikt nie ma prawa tak się wobec niego zachowywać. Ważne jest stanowcze zapewnienie, że szkoła nigdy nie będzie tolerowała

aktów przemocy. Podczas rozmowy bardzo ważna jest obserwacja dziecka i zwrócenie uwagi na jego pozawerbalne zachowanie (zażenowanie, smutek, poczucie winy).

2) Porada dla ofiary cyberprzemocy. Uczeń - ofiara powinien otrzymać poradę, jak ma się zachowywać, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa:

Należy poradzić uczniowi, aby nie utrzymywał kontaktów ze sprawcą, nie kasował dowodów tj. e - maili, SMS - ów, MMS - ów, zdjęć, filmów. Ważna jest też zmiana danych kontaktowych np. na komunikatorze, zmiana adresu e - mail, a nawet w szczególnie trudnych sytuacjach numeru telefonu (oczywiście robią to rodzice).

3) Monitoring zaistniałej sytuacji.

Bardzo ważne jest monitorowanie sytuacji ucznia w kierunku, czy nie są stosowane wobec niego żadne akty odwetu. Rodzice dziecka muszą być poinformowani o zdarzeniu i muszą dostać wsparcie i poradę za strony szkoły.

10. Ochrona świadków, którzy zgłaszają zdarzenie

Świadkowie powinni być objęci profesjonalną ochroną, a wszystkie działania powinny być tak prowadzone, aby zapewniały bezpieczeństwo nie tylko ofierze, ale i świadkom cyberprzemocy. Ważne jest, by w wyniku interwencji nie narażać świadka na groźby i zdarzenia ze strony sprawcy. Całe postępowanie powinno być prowadzone w sposób bardzo dyskretny i poufny. Jeżeli tak nie będzie, to dziecko może bać się, że wobec niego też może wystąpić takie zdarzenie i zostanie nazwany „donosicielem”. Dlatego podczas takiej rozmowy pedagog, wychowawca powinien wzbudzić swoim zachowaniem zaufanie oraz poczucie bezpieczeństwa, wykazać zrozumienie i empatię. Należy powiedzieć uczniowi, że postąpił właściwie, że wymagało to od niego odwagi. Należy zapewnić go o dyskrecji i nie ujawniać jego danych osobowych (chyba, że jest to na prośbę policji).

Niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka ze sprawcą, ostentacyjne wzywanie go z lekcji. Niewłaściwe działania mogą spowodować, że następnym razem nie będzie osoby, która zgłosi się jako świadek wydarzenia.

11. Notatka służbowa

Pedagog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Jeżeli rozmowa była np. w obecności innego nauczyciela powinien on również ją podpisać. Jeżeli zabezpieczono jakieś dowody, powinny być załączone do dokumentacji.

12. Zawiadomienie sądu rodzinnego i policji

Większość incydentów można załatwić w szkole. Są jednak sytuacje wymagające powiadomienia sądu rodzinnego. Dzieje się tak, gdy rodzice odmawiają współpracy ze szkołą, a sprawca nie zaniechał dotychczasowego postępowania. Podobnie jest też, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne środki, a uczeń nie wykazuje poprawy zachowania.

W wypadku bardzo drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa dyrektor szkoły zgłasza ten fakt policji, która prowadzi dalsze działania.

Procedura wchodzi w życie 11 maja 2023 r.

DYREKTOR
Szkoły Podstawowej nr 1 w Jaworze
im. Kornela Makuszyńskiego
mgr Tadeusz Kopec